

CAP

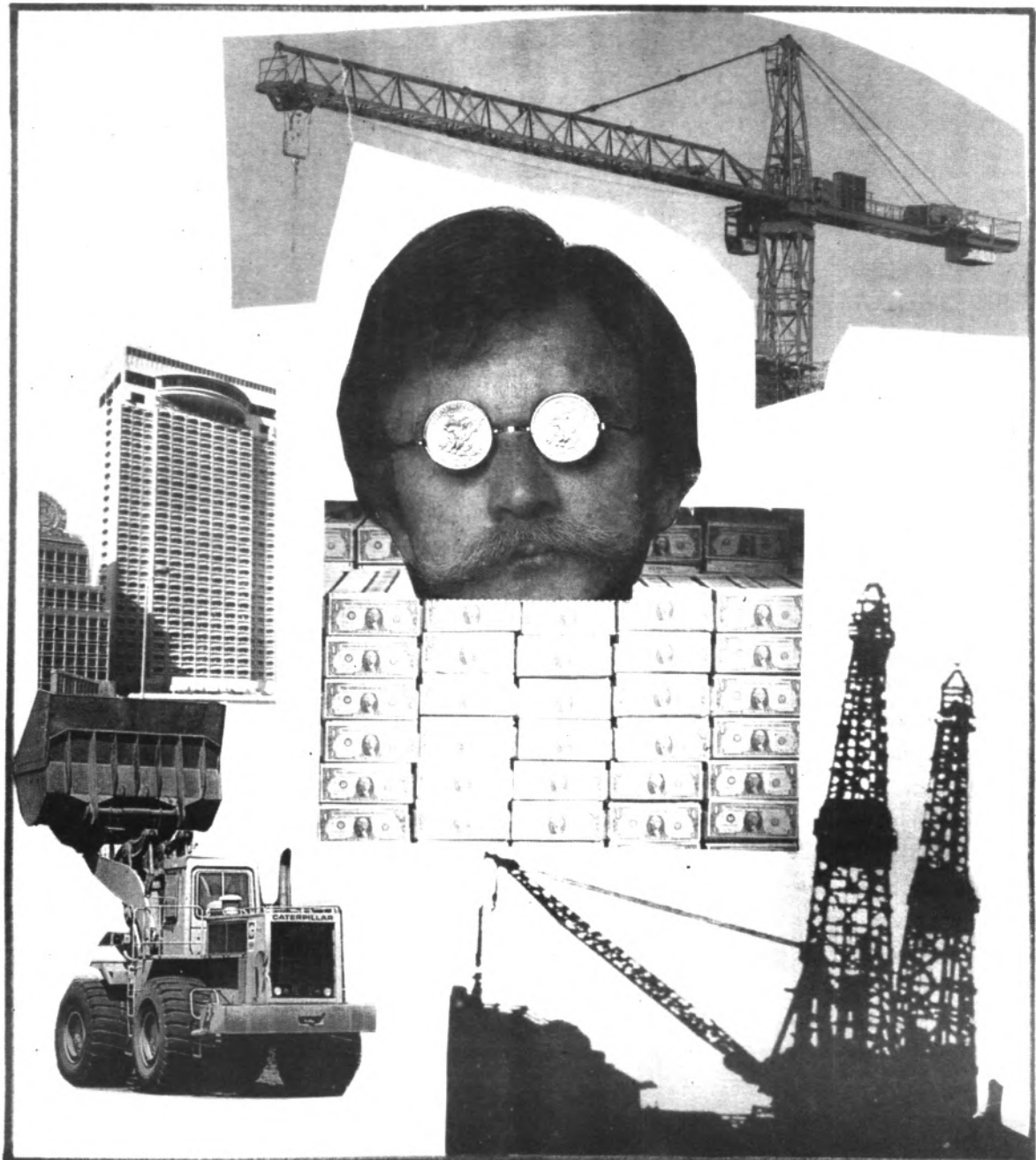
VERMELL

PRENSA
GRUP

Nº 86

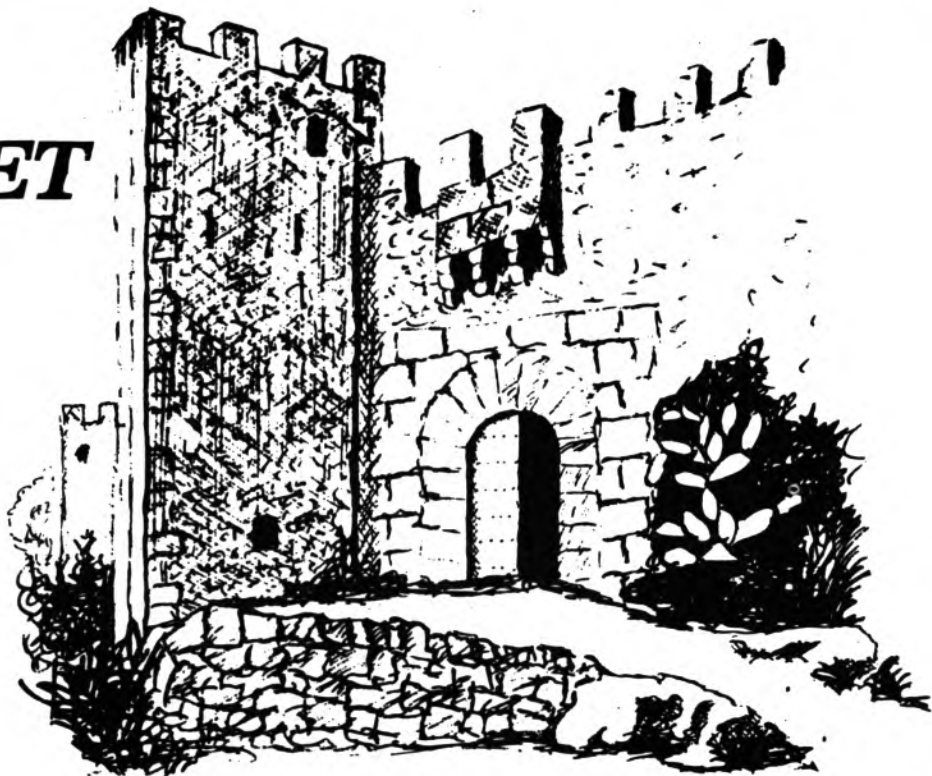
CAPDEPERA - CALA RAJADA

FEBRER 1988

Cala Rajada, hivern 87 - 88

PORTALET

JA HI TORNAM A SER

En el "Portalet" del propassat mes de desembre, i sota el títol de QUINA AUTORITAT?, intentàvem una aproximació al problema d'un possible autoritarisme policial mal entès en el nostre Municipi. I pensàvem, sols fa dos mesos, que aquella preocupació nostra, a part de totalment justificada, responia a situacions esporàdiques que res tenien a veure amb una situació de normalitat democràtica regida per la societat civil.

El fet de que, poc temps després, hàgim de referir-nos de bell nou a un problema de possible abús d'autoritat, no fa més que refermar la nostra preocupació. Potser és arribat el moment de convidar els ciutadans per tal que, entre tots, aprenguem a utilitzar els mecanismes de defensa que la llei ens confereix davant qualsevol malifeta per part dels qui, pel fet d'estar al servei de l'ordre públic, haurien d'actuar amb la moderació, prudència i seny que es pressuposa als qui ostenten qualsevol tipus d'autoritat.

Tot això ve, com podeu suposar, amb motiu del succés del 23 de gener, dia dels foguerons de Sant Sebastià a Cala Rajada. Es de tots conegut que, accidentalment, explotà el contingut d'una senalleta (petards i coets de festa) que uns joves portaven per fer bulla, com sol ser habitual per aquestes dates. És cert, i no cal negar-ho, que l'utilització de qualsevol tipus d'explosiu, per insignificant que aquest sigui, comporta un risc i nosaltres ens manifestam a favor de la restricció, per part de l'Ajuntament, del seu ús. No és menys cert, però, que en el cas que ens ocupa, no hi hagué desgràcies i sí una trencadissa de vidres de les cases i cotxes pròxims; que els responsables assumiren immediatament la seva responsabilitat; que els veïnats i propietaris afectats acceptaren sense excepció les explicacions dels joves en qüestió; que no hi hagué cap mena de denúncia; que cap dels implicats no tenia antecedens, encara més, que són prou coneguts dins el poble i tots sabem que mai han ocasionat problemes d'ordre públic.

Davant aquests fets que, lògicament, es podien resoldre sense més traumes que els propis de l'accident, s'hi interposà, però, la figura d'un guàrdia civil del quarter de Cala Rajada que, si més no, demostrà un afany de protagonisme impropri del seu càrrec. La seva reacció

no fou altra que la de posar a disposició del Jutjat de Manacor, del qui ell considerà màxim responsable de la fortuïta explosió. I això després de traslladar-lo a la dita ciutat engrillonat, custodiat per altres guàrdies armats amb metralletes, una vegada haver-li pres les ditudes i haverlo fotografiat com es fa amb els delinqüents habituals. Afortunadament, com no podia ser d'altra manera, el jutge el deixà immediatament en llibertat, sense càrrecs.

¿Es això el que hem d'acostumar-nos, altra vegada, a interpretar com autoritat? Nosaltres no ens hi resignam i esperam que la majoria de ciutadans del nostre poble tampoc. Pensam que entre tots, començant pels nostres representants més immediats, això és, Batle i regidors, hem de posar fil a l'agulla a fi d'evitar que en el futur es puguin reproduir situacions més pròpies d'un estat dictatorial que del què consideram una democràcia parlamentària.

Per últim, volem significar que les situacions de manca de comprensió i comunicació amb la societat civil, de que sovint es queixen significats responsables dels estaments militars i també de la Guàrdia Civil, sols seran definitivament superades quan actuacions com la que hem comentat quedin definitivament desterrades del quefer dels encarregats de protegir la nostra seguretat.

Per nosaltres, els ciutadans rasos, no ha de quedar.

EXPLOSIÓ Molt comentada fou l'explosió d'una senalleta de coets i petards de festa que uns joves portaven el dia dels foguerons de Sant Sebastià a Cala Rajada, això és, el 23 de gener. El succés tengué lloc en el carrer Ramon Franco, per on hi havia molt poca gent, i no s'hagueren de llamentat desgràcies personals. Sí, en canvi, hi hagué trencadissa general de vidres de les cases veïnades i dels cotxes allà aparcats. I és que amb aquestes coses no s'hi pot jugar i si de nosaltres depengués no se'n tiraria ni un de petard. Del que pensam de l'actuació de la guàrdia civil en aquest tema, ja vos n'haureu assebatat si heu llegit el "Portalet".

PLE El proper 10 de març hi haurà un Ple Municipal íntegrament dedicat a Vila Roja. Sortiran enmig temes com el de l'enllumenat públic, aigües de pluja, trànsit, necessitat d'espais públics, etc. Esperem que els vialrogers hi assistesquin i no en surtin defraudats.

JOCS Sobretot els qui teniu fills en edat escolar ja deveu saber que s'estan duent a terme, una vegada més, els Jocs Escolars de la Comunitat Autònoma, fins ara en fase comarcal. Els centres escolars de S'Alzinar i S'Auba han presentat distints equips a altres tants esports, en categories de benjamins, alevins i infantils. I he de saber també, que l'equip benjamí femení de S'Auba ja han arribat a la final de Mallorca, i l'infantil femení del mateix col·legi ha arribat a la final de la Comunitat Autònoma. Això després de superar tots els altres col·legis de la comarca. Què ho trobau poc?

RECLAMACIONS El P.S.O.E. ens ha fet arribar un comunicat, que suposam que molts de vosaltres haureu vist a distints llocs públics, a través del que se'ns diu que si tenim res que dir, o volem reclamar de qualque cosa de l'Ajuntament, que ells ens rebran cada dia de 12 a 14 hores. Està bé això, si no fos perquè els socialistes comanden poc a l'Ajuntament. De totes maneres, més val això que no res.

NOVES Na Maria Antich és la nova psicòlega municipal i na Mª Teresa Flaquer Villiger és la nova assistent social. Com que ambdues són del poble, esperam que s'estabilitzin en els càrrecs, sobretot pel bé dels possibles usuaris dels seus serveis. No hi ha ni que dir que les desitjam tot l'encert del món en la seva difícil tasca.

CAMI Una de les contraprestacions previstes per al camp de golf i urbanització de Son Cabila, segons tenim entès, era una nova carretera entre la zona esmentada i Els Provençals o Font de Sa Cala. Per ara ni s'ha començat aquesta carretera, però el vell camí existent ja ha estat tancat al tràfic. Abans tenien poc, i ara no res.

ACCIDENT El propassat dia u de febrer es produí un llamentable accident, un més, de circulació, més llamentable per ser-ne el màxim perjudicat un nin. Ell és en Pere Adrover Sureda, de set anys, i l'accident passà en el creuer de Baltasar Covez amb Gómez Ulla. El nin en sortí malparat. Pareix que, afortunadament, s'està recuperant de les greus ferides rebudes.

MERCAT Mentiríem si no diguéssim que ens va sorprendre una notícia de premsa que feia referència a la sollicitud per part dels comerciants de Cala Rajada, altra vegada, de supresió del mercat d'aquest nucli de població. Segons l'esmentada notícia, els comerciants argumentaven els perjudicis que ocasionava la presència dels venedors ambulants, al temps que demanaven que es mantengués el mercat de Capdepera. Està bé això. Com si als comerciants de Capdepera no els perjudicàs el mercat dels dimecres. Aquí no, però allà sí. Vius, més que vius.

CONFERENCIA Dins el cicle de conferències programades per les parròquies de Capdepera i Cala Rajada, dins el curs de catequesi d'adults, el 4 de febrer parlà en Pep Toni Guardiola, capellà d'Artà, sota el títol de "Comunicació dins la família". El sorprenent no va esser la qualitat de la xerrada, cosa que ja es podia esperar de la qualitat del conferenciant, sinó la gran aflluència de gent, vertaderament inusual en aquest tipus d'actes. Enhorabona.

MUSEU El Patronat del Castell vol fer un museu. És a dir, un museu. Un museu, vaja. No és que tenguin res per posar-hi, no saben de que l'han d'omplir, no tenen ni idea de que ha d'anar la cosa. Però volen fer un museu. Si a ca vostra hi teniu quelcom que hàgiu de dur-hi, ja ho sabeu, sense cap compromís, podeu cridar a l'Ajuntament, i passaran a cercar-ho. Ah! Ha d'estar relacionat amb la història de Capdepera i el seu entorn. És així que es fan els museus?

CARNAVAL És quelcom atàvic, no hi ha dubte. En qüestió d'uns pocs anys s'ha recuperat plenament la festa del carnestoltes, després de més de quaranta anys de parèntesi, com si fos ahir que deixàrem de celebrar-la. Inclús aquells que ni n'havien sentit parlar s'hi han integrat com el més natural del món. Tant a Capdepera com a Cala Rajada, tant els grans com el petits, a les escoles i entre els més vells, la participació enguany ha estat fenomenal. També el bon temps ha ajudat a fer el pa gros. I que no decaigui.

rua

1988

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Ani Muñoz
 Antoni Amorós
 Gabriel Torres
 Domingo Chaparro (fotos)
 Gabriel Flaquer

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
 BALEAR

Capdepera-Cala Rajada
 FEBRER 1988

Carres d'es Port, 43
 Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
 APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta revista, expressen únicament l'opinió dels seus autors.

retalls

- Vosaltres creis que després del 92 la vida continuarà? Jo ho dubt. Pareix que tot està en funció d'aqueix any màgic.

- Com pot la desesperació d'una persona arribar al punt de fer-la atemptar contra la pròpia vida?

- No sabíeu que, en els temps que corren, encara n'hi ha que pensen que Capdepera és la part forana d'Artà?

- Quan no podem satisfer la nostra curiositat i no tenim manera de saber-ne res de la vida d'una altra persona, en deim d'ella que és un fantasma.

- Tenc un dubte. Com es diu, "Flor de gener no ompl es paner", o "Flor de febrer no ompl es paner"? Es que com que la rima i la mètrica són les mateixes...

- Vegent les barbaritats que es fan aquest hivern, canviant els boscs de pins per boscs de ciment, me peguen ganas d'agafar les quatre coses que tenc i anar-me'n per no veure-ho.

- Quina vergonya tenir carreteres com la d'Es Carregador a Son Moll i la del camp de futbol a Sa Pedruscada! ¿No seria millor posar-hi una capa d'asfalt a tot el trajecte que no haver d'omplir de ciment els clots cada dos mesos?

- "Si da", "No da". LLegiu "Cap Vermell", que "NO DA".

ESTISORES

DURANT EL MES DE GENER...

Han nascut:

Eduardo Muñoz Martínez,
de Manuel i Pilar.
Antonio Juan Estévez Moyá,
de Fernando i Antonia.
Irene Macarro Alzina,
d'Antonio i Leonor.
Antoni Galmés Estarellas,
d'Antoni i Maria.
Fernando García-Sotoca Pascual,
de Julián i Josefa.
Silvia Quiles Pérez,
de Juan i Francisca.

S'han casat:

Oswaldo Cruz Maceda
amb Maria Nicolau Mayol.
Antonio Bisbal Tomás
amb Ilonka Stojanovic.

Han mort:

Maria Moll Flaquer
Elionor Massanet Alzamora
Bartomeu Julià Servera
Francisca Sancho Massanet
Josep Pastor Riera
Antonia Nebot Pascual

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera.
- Llibreria l'Orient.
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

Cartes a Cap Vermell

Sr. Director:

Amb motiu de les festes i foguerons de Sant Antoni a Cala Rajada, es produí un accident fortuït manejant focs d'artifici.

Els qui amollaven coets i petards eren joves del poble, coneguts per tothom, Gabriel Torres, Juli Parra i Antoni Simó, que amb l'únic fi d'animar la festa tengueren la mala sort de que, en el moment d'encendre un dels coets, una espira caigués dins la senalla on els duïen. Això succeïa a un carrer no transitat, i gràcies als reflexos i sobrietat d'aquests joves no patiren ells mateixos lesions físiques d'importància, quedant tot en cremades lleus i un retgiró gros.

Sabem cert, i això resulta del tot evident, que els primers i majorment afectats foren ells mateixos, tota vegada que si l'estremiment per als veïnats fou considerable, més ho fou per als joves en qüestió.

L'explosió causà, essent com era un carrer estret i tancat, el trencament d'alguns vidres de cases i cotxes, dels que els causants se'n responsabilitzaren tot d'una, posant-se en contacte amb tots els afectats. La resposta d'aquests últims fou solidària i comprensiva, donat el caràcter de la festa. La bona voluntat i l'enteniment entre les parts queden reflexats en la manca total de denúncies de cap mena pel que havia passat.

Amb tot, hi ha dos fets idignants que ens han mogut a reflexar per escrit i de manera pública el que passà. Aquests fets són:

- 1.- L'afany de protagonisme d'una autoritat de l'ordre públic del poble.
- 2.- Les deformacions que s'han produït en els comentaris d'aquests fets.

Pel que fa al primer punt hem de manifestar que, mitja hora després dels fets, quan els responsables ja havien parlat amb els afectats, i trobant-se en el dispensari del metge, es presentà un guàrdia civil de servei cercant els "delinqüents", utilitzant un llenguatge que segons els testimonis dels allà presents es pot qualificar d'exagerat i excessivament autoritari, i que sols es pot atribuir a un

afany de protagonisme tora mida o per possibles qüestions personals; sense altra consideració ja li enflocà a en Biel Torres, textualment: "Potser que t'ho imaginis, però mai pots pensar lo que et caurà damunt". D'això hi ha testimonis.

Seguidament, el guàrdia instà el metge perquè donàs part de les ferides, per tal d'adjuntar-ho a la "seva" denúncia. El metge el convidà a sortir de la sala de cures. També intentà, el guàrdia, que els afectats pel trencament de vidres "li" denunciassin els fets, cosa que tots es negaren a fer.

La detenció d'en Biel Torres, a qui tots coneixem, i el seu trasllat posterior al Jutjat de Manacor, engrillonat, escortat, després d'haver-li registrat les ditades i haver-lo fotografiat com a qualsevol delinqüent comú, creim que, com a mínim, és motiu d'indignació i impotència. Pensam que aquestes actituds es produeixen amb massa freqüència en aquest Municipi, quan haurien d'estar desterrades per sempre més.

La humiliació, en aquest cas, fou tan gran, que en Biel Torres, abans de que l'assumeixes anàs a més, fins i tot arribà a dir al guàrdia: "Si vols m'agenoll..." Per què seguir contant? I encara gràcies que el Sergent de la Policia Municipal posar el seu gra d'arena per intentar suavitzar els fets.

Pareix, com no podia ser d'altra manera, que per part del Jutjat l'expedient quedarà arxivat i en Biel lliure de càrrecs. Però això no ens pot fer oblidar el tracte sofert per aquest jove, indigne d'una societat civil democràtica i de dret, on aparentment vivim.

Per altra part, no és menys greu la maledicència d'algunes persones, exagerant intencionadament els fets, com si de sobte se'ls hagués oblidat qui és en Biel. Si l'accident hagués tengut conseqüències realment greus, tots ho llamentariem, comentant la mala sort que aquests joves haurien tengut. Com que no ha estat així, gràcies a Déu, s'han amollat falsos comentaris per part de gent que ni va veure ni sap el que realment passà, escoltant-se frases com: "Anaven gats", "si no saben beure que no beguin", "ho tenien planejat", "era un cotxe-bomba", "s'han destrossat les cames", i d'altres comentaris que produeixen nàusees.

Per tot el que queda dit i perquè sabem que tot el que passà fou un accident fortuït, com ja hem dit abans, mitjançant aquest escrit volem intentar restituir l'ànim d'aquests joves que, per aquest fets, no mereixen ser desqualificats. I encara més, tenim intenció d'ajudar-los cridant a tots els veïns de Capdepera i Cala Rajada perquè participin en uns bitllets d'un sorteig que els ajudi econòmicament a sufragar les despeses.

Avui per tu i demà per jo.

Uns amics.

(Segueixen deu firmes)

A la revista "Cap Vermell".

Com molts de vostès ja saben, el passat Nadal va sortir damunt un diari de Ciutat un més dels escrits destructius que des de fa alguns anys van aparegut sobre l'escola de S'Alzinar del nostre poble.

Ja en el nº 58 d'aquesta revista (Octubre de 1985) es va fer referència en un article d'en Joan Rai (Monòleg amb l'estel de l'auja) a un d'aquests escrits que també firmava "el corresponsal". Per cert, us recomanem la lectura de l'article d'en Joan Rai perquè val la pena comprovar que també tenim en aquest poble "corresponsals" que saben rendir tribut al "savoir faire" en matèria literària i aporten el seu granet d'arena a la tasca quotidiana de "fer poble".

A continuació us oferim la rèplica que el claustre de professors va enviar al "Diario de Mallorca" (Cartas al director) per tal d' aclarir "la redacció embullosa d'un escrit on es deformen uns fets, millor dit, s'inventen uns fets, per tal de tergiversar la realitat i fer prevaler l'error, com si l'autor escopís una frustració, covada durant anys, als rostres dels qui volen canviar la imatge dels educadors" com ja deia en Joan Rai a l'esmentat article.

REPLICA AL CORRESPONSAL DEL "DIARIO DE MALLORCA"
A CAPDEPERA

Sr. Corresponsal de Capdepera:

La manca de profunditat intel·lectual i d'honestedat professional solen acabar en una mar de confusions i de contradiccions. Pareix ésser que no és un fet aïllat, ni molt menys casual, que ambdues propietats conjugades siguin estendards simbòlics de la ximpleria, de la preponderància i de l'apariència triomfalista de lo personalitzat.

Així doncs, el contingut del seu esperpèntic comunicat del dia 25 de desembre de l'any passat al "Diario de Mallorca", ens ha deixat francament astorats i bocabadats.

La confusió que emana del seu escrit és lamentable i immensa. La problemàtica que vostè planteja està totalment desdibuixada i frega amb allò que en deim anecdòtic.

A vostè li manca, sense cap dubte, un plantejament honest, objectiu i crític, elements indispensables per estructurar un comunicat que no disfressi desinformació.

1) No ens sembla prudent que vostè asseveri en el seu comunicat que "los alumnos que

están cursando cuarto de E.G.B. no aprobarán la asignatura de catalán", ja que l'avaluació és contínua i objectiva, i en cap moment un professor pot aventurar el rendiment total abans de finalitzar el curs.

És més, al C.P. S'Alzinar mai han destinat una professora per impartir català, sinó que aquesta professora va venir a substituir a un company que estava de baixa per malaltia.

Així mateix, la professora Àngela Massanet, a part de no haver dit mai allò que vostè afirma en el seu escrit, no imparteix exclusivament el català, sinó que té a càrrec seu un grup-classe, com la resta del professorat.

2) Tampoc ens sembla prudent que vostè diferenciï els mestres simplement entre dos macro-grups: peninsulars i illencs. Ens sembla que això seu no és solament una qüestió de formació cultural sinó... potser ideològica?

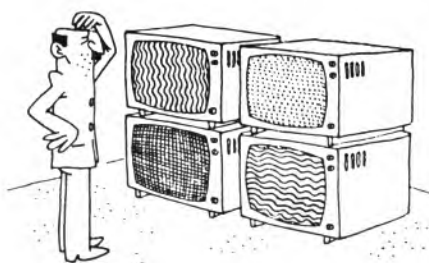
3) Segueix sense semblar-nos prudent que vostè afirmi que "en una reunió tan important el director del centre escolar no puede obviar desplazarse a Palma, a la capital, incomprensible lugar de residencia de un señor que rige un colegio gracias a la confianza de unos padres de alumnos, hacia quienes le eligieron para el cargo".

Escolti, senyor "corresponsal", el director del col·legi S'Alzinar va ésser nomenat per la Direcció Provincial del M.E.C. davant l'absència de candidats per a aquest càrrec, i no, com vostè diu, per l'Associació de Pares del centre. Així mateix li podem dir que el director compleix amb eficàcia i responsabilitat la seva tasca pedagògica i laboral, independentment del seu lloc de residència.

De totes formes, estam disposats a informar-lo puntualment i verídicament sobre qualsevol qüestió referent a l'escola que a vostè li pugui interessar i sobre la que vulgui escriure. Encara que hem de dir que dubtam que vostè accepti aquesta invitació ja que oblidava firmar els seus articles i resta en un "còmode anonim" en el que es permet la falta d'ètica de nombrar a altres persones i, fins i tot, de posar en la seva boca paraules que no ha dit.

Podríem seguir, punt per punt, enumerant la seva "messiànica" informació com a corresponsal del "Diario de Mallorca", però no volem entrar en més polèmica. Només li pregam més objectivitat en les seves properes cròniques.

EL CLAUSTRE DE PROFESSORS DEL C.P. S'ALZINAR

EL CEMENTERI CIVIL

7.- ENTERRAMENTS CIVILS

El cementeri civil de Capdepera també és conegut, entre nosaltres, com el cementeri dels protestants, ja que foren molt poques les persones allà enterrades sense pertànyer a la Comunitat Evangèlica. En conseqüència, un enterrament civil era, del qualque manera, un succés previsible i acceptat des de la fundació de la dita Comunitat. A Mallorca, segons les dades que he pogut recollir, sols hi ha hagut els cementeris civils de Capdepera i Ciutat; ambdós estretament relacionats amb les dues comunitats evangèliques que pogueren sobreviure a les pressions socials de finals del segle XIX. El cementeri civil de Ciutat era bastant més extens que el nostre, ja que tenia sobre els nou-cents m² (1).

Abans de la II República, la dissidència religiosa va ésser l'única que provocà enterraments civils. Després, i fins a l'esclafit de la Guerra Civil, es produiria, encara que aïlladament, algun enterrament civil per convencions de caire polític i filosòfic. A un poble tan important i industrialitzat com Inca, no hi hagué cap enterrament civil fins al mes de març de 1935, en que morí Miquel Beltran, el jove fundador del grup àcrata "Sol y Libertad". L'enterrament fou sonat (2).

Unes dades facilitades pel bisbat espanyol en el mes de juliol de 1937, ens permeten concretar una mica més el caràcter minoritari i excepcional de l'enterrament civil. El text, ben carregat dels eufemismes propis de l'època, és el següent: "...a l'hora de morir, sancionats per la llei, gairebé tots els nostres comunistes s'han reconciliat amb el Déu dels seus pares. A Mallorca han mort impenitents, tan sols un dos per cent" (3). Això, en una expressió més planera vol dir que, entre la gent afusellada a l'Illa, tan sols unes trenta persones no acceptaren els auxilis espirituals que els oferiren en els darrers moments.

Després d'aquesta ampliació del tema, geogràficament i històricament, cal retornar a la nostra localitat per tal d'analitzar alguns aspectes dels enterraments civils en el període 1879-1897.

Aquesta tasca comença amb la confecció d'una taula estadística on consten les dades següents: després de l'any, a la segona columna, hi ha el nombre de defuncions totals anuals que consten a l'arxiu del jutjat municipal; a la columna següent hi ha el nombre de defuncions de catòlics, segons consta a l'arxiu parroquial; a continuació, unes correccions que corresponen a gent que vivia dins el terme de Capdepera però foren enterrades a Artà; a la quarta columna hi ha el nombre possible d'enterraments civils, és a dir, el nombre total de defuncions menys els catòlics. Com que aquesta darrera dada em semblava prou alta, he intentant comprovar-ho i m'ha donat els resultats que es troben a la darrera columna.

Com observareu, no sempre coincideixen les dues darreres columnes. A més, de la inexperiència en provenen altres fonts d'errors: els llistats parroquials que, al menys pel que fa a alguns anys (1891 i 1894) estan incomplets; les fitxes de defunció on, a vegades, no consta el tipus d'enterrament; etc.

Don Mariano José de Larra.

El nombre d'enterraments civils fou important, ja que oscil·la entre 37 i 41, cosa que representa entre el 5'4% i el 6% de les defuncions totals. Segons aquests percentatges, el nombre de membres de la Comunitat Evangèlica, adults i nins, seria d'unes 130 persones, dada que consider molt aproximada a la realitat i que es correspon amb un grup que a l'any 1893 tenia 75 membres adults.

Entre 1892 i 1897 hi ha pocs enterraments civils perquè són uns anys difícils per a la Comunitat Evangèlica. Durants aquest període, el vicari D. Gabriel Artigues (agost 1888-novembre 1895) va encorrallar la Comunitat i intentà de desfer-la per tots els medis.

Els seus successors no foren tan gelosos i, ben aviat, els grups dissidents, evangèlics i espiritistes, recobraren la normalitat. A l'any 1914, el mateix D. Gabriel Artigues ho contava així: "Els que m'han visitat me contaren que just haver sortit del poble tornaren a formar reunions; ara n'hi van bastants i canten molt bé. Per curiositat han comptat durants els darrers mesos els qui ha mort sense rebre els sagraments i en van setze, un cada mes" (4).

Aleshores, segons la llei canònica, tot aquell que es suïcidava per desesperació o ira, sense estar foll, no podia rebre sepultura eclesiàstica. Per aquest motiu, en Bartomeu Santandreu, un pobre llaurador que un dia de l'any 1890 va decidir de suïcidar-se, també fou enterrat civilment.

El cert és que, en el segle XIX, la llei encara estava al servei del poderós. Per això, no és d'extranyar que un cas semblant a aquest, en unes altres circumstàncies, tengués distinta resolució. Molts sabeu que el literat, periodista i polític liberal Mariano José de Larra, va suïcidar-se. Això era l'any 1837. Conten que quan el vicari de la parròquia madrilenya on vivia en Larra va rebre el cadàver, no va saber que fer. Per aclarir el dubte, va anar

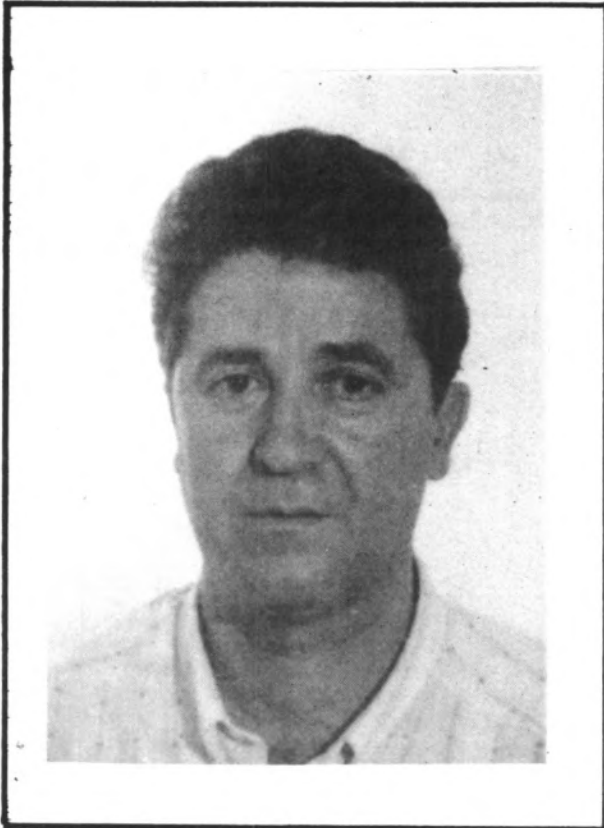
a consultar-ho al Vicari General de la Diòcesi, i aquest li digué: "Els folls s'enterren en sagrat? Sí? Doncs els qui es suïciden estan folls, per tant, serà enterrat en sagrat". I així es va fer.

PEP TERRASSA

- (1) Diari "Última Hora", 10.01.1986.
- (2) Joan Buades. Article publicat a la revista "Lluc", març 1986.
- (3) "Carta colectiva del episcopado español de 1 de Julio de 1937". La cita està recollida del llibre "Los cementerios civiles", pàg. 66.
- (4) Arxiu Diocesà. Carta del 20.05.1914.
- (5) "Los cementerios civiles i la heterodoxia española". José Jiménez Lozano. Ed. Taurus, pàg. 13.

<u>Any</u>	<u>Defuncions totals</u>	<u>Defuncions catòlics</u>	<u>Enterrats a Artà</u>	<u>Possibles enterraments civils</u>	<u>Enterraments civils</u>
1879	42	38	-	4	1
1880	25	21	1	3	1
1881	35	32	1	2	1
1882	41	37	-	4	4
1883	43	38	1	4	2
1884	30	25	-	5	5
1885	37	34	2	1	1
1886	48	46	1	1	0
1887	47	44	-	3	1
1888	38	35	-	3	4
1889	35	34	-	1	3
1890	32	29	-	3	3
1891	35	?	-	?	5
1892	37	36	-	1	1
1893	32	31	-	1	1
1894	46	?	-	?	4
1895	33	33	-	0	0
1896	52	52	-	0	0

CONVERSES

Perquè "Es Faralló" sempre ha estat quelcom més que una associació de veïnats, però també per un sentit d'estricta justícia informativa, per aquesta secció han desfilat tots els que han estat al capdavant de l'anomenada associació. Ara, recentment celebrades noves eleccions, duim a les nostres pàgines el nou president, en Miquel Alzina "Cuní", qui ens parla, sobretot, del futur d'"Es Faralló". Del futur que ell desitja, naturalment.

- ¿Ens podries explicar com ha estat això de la dimissió d'en Toni Alcover i la teu posterior nomenament?

Efectivament, a en Toni Alcover encara li quedava un any de mandat, però això era incompatible amb el seu càrrec de regidor de l'Ajuntament. Per aquest motiu es convocà una assemblea general extraordinària, en la que es donà a conèixer als socis la dimissió d'en Toni i es celebraren eleccions per a renovar càrrecs, d'entre els quals jo vaig sortir elegit president pel assistents a l'acte. Els altres càrrecs elegits són Pere Forteza Melis, vice-president; Guillem Garau, secretari; i Pep Pastor, tresorer.

- A tu, tot això d'"Es Faralló" no et ve de nou, ja fa temps que hi estàs ficat. ¿Com veus la situació actual de l'Associació, i el seu futur?

Es cert, jo he estat vice-president dues vegades, amb un total de quatre anys. Crec que la situació actual de la nostra entitat és més pròpia d'una empresa que explota uns bars i genera uns beneficis econòmics per al poble, que no la d'una associació de veïnats tal i com l'entec jo. Una associació com la nostra hauria de ser, principalment, un vehicle de comunicació entre els ciutadans i l'Ajuntament. Però no basta que jo pensi així, o que hi pensi la junta directiva, també ho han de creure els socis. Si dels dos-cents quaranta que som, a les assemblees en compareixen un mínim, i són ells mateixos els qui no fan sentir la seva veu dins l'associació, poques coses podrem fer nosaltres. Jo mateix, el dia de l'assemblea vaig comparèixer sense cap intenció de sortir elegit, però després penses que no tens cap dret a negar-te, perquè si tots ho féssim no hi hauria res que anàs endavant.

- Mira, Miquel, "Es Faralló", vist des de defora, sembla més una reunió de comerciants i hotelers que altra cosa. No pareix que hagi assolit una autèntica implantació popular.

Insistesc que hem estat massa preocupats amb el tema dels bars de Cala Agulla. A l'assemblea que venim comentant, es va aprovar una nova línia d'actuació que ens permetés, a part d'una major autonomia, arribar millor a tots els sectors

CONVERSES

de ciutadans. La nostra missió, repetesc, no pot ser solament la de generar uns beneficis per a l'Ajuntament. En primer lloc volem crear distintes comissions de treball que es relacionin directament amb tots els veïnats, siguin, o no associats, per tal de conèixer la problemàtica real de la zona, al marge dels temes de infraestructura. En definitiva, a partir d'ara intentarem que si la gent no vé a l'Associació, que sigui l'Associació la que vagi a la gent.

- Hem de parlar, si vols, de les vostres relacions amb l'Ajuntament. Pareix que, no sense motius, us sentiu discriminats respecte d'altres associacions.

Les nostres relacions amb l'Ajuntament, i ja hi tornam a ser, han vengut imposades fonamentalment pel fet de dur els bars de Cala Agulla. Però estam decidits que no sigui així en el futur, no ens volem seguir sentint condicionats per aquest tema. Altres associacions del terme que també exploten bars a distintes platges, no tenen cap trava i inverteixen els beneficis que generen dins la seva zona, sense cap més explicació a l'Ajuntament.

- Parlem de números. Explica com administreu els beneficis que generau, i quina és la nova proposta que heu presentat a l'Ajuntament. Digues també quines entrades teniu previstes per al present exercici.

Fins ara, el 47'5% dels nostres beneficis anaven directament a l'Ajuntament. Un altre 47'5% s'havia d'invertir en obres que proposàs l'Associació, sempre amb vist i plau de l'Ajuntament. El 5% restant havia d'anar destinat a promoció turística. La nova proposta que acabam de presentar és la següent: el 50% dels beneficis, directament a l'Ajuntament; un 30% a destinar a obres que proposàs l'Associació, sempre que l'Ajuntament hi estigués d'acord; el 20% restant l'administraria directament "Es Faralló", per a petites obres que no estiguessin previstes o pressupostades per l'Ajuntament. En aquest capítol sempre surten imprevists. Ara mateix s'haurien de pintar els passos de peatons. Sempre hi ha coses per fer. Renovació de papereres, material dels parcs públics, etc. El que no farem mai es repartir doblers a altres grups o entitats, suplantant funcions que són de l'Ajuntament. Això

mai. Pel que fa als ingressos prevists per enguany, com també em preguntàveu, el pressupost és de noranta-sis milions de pessetes. Aquests percentatges a que em referia venen expressats una vegada haver pagat el canon d'explotació establert per l'Ajuntament. Ara estam esperant que se'ns contesti la proposta. Esperam que anirà bé.

- Si tot es desenrotlla com teniu previst, quins són els plans de realitzacions que voldríeu dur a terme?

Seria interessant, degut al "boom" de construcció de la zona de Cala Lliteres, construir un pas peatonal decent, un mena de passeig. Però això s'està pendent de si ho farà Jefatura de Costes. Un altre punt pendent és el del sanejament de Cala Agulla. Això és primordial, ja fa massa temps que se'n parla. L'Associació té comprats uns excusats desmontables, que es podrien instal·lar immediatament. La nostra idea és que quedin dissimulats entre les dunes, si aconseguim el permís corresponent. Ens agradaria també, per al proper estiu, adecentar una zona d'aparcament de cotxes darrera Cala Agulla, en terra de conror, evitant les aglomeracions de vehicles davall els pins. Voldríem també fer nets els camins existents dins el bosc de Son Jaumell, a fi de que si un dia, que esperam que no arribi mai, hi hagués un incendi, els camions dels bombers poguessin passar. També volem que s'arregli el carrer de l'Agulla, a partir de l'hotel Alcina. A més llarg termini voldríem que l'Associació pogués comptar amb un local propi, d'acord amb les seves necessitats. Ara anam de manlleu, gràcies a que l'Associació d'Hosteleria ens deixa el seu local.

- Moltes coses són aquestes...

Sí, però la principal és intentar obrir l'Associació a tot el poble. Les comunitats de les distintes finques, o de carrer, o de barri, han de sebre que poden comptar amb nosaltres i que les nostres portes estan obertes. En aquest sentin nosaltres ens hem de moure més i arribar a tothom, sense excepcions.

- Així sigui.

punt de cadeneta

En Tòfol mirava absort a través de l'immens envà de vidre fumat que ocupava tot l'espai de la sala. Bé, exactament ocupava tot l'espai vertical que donava al migdia. Els altres tres laterals estaven ocupats per parets, amb una porta governada per una cèl·lula fotoelèctrica en el mur de l'ala nord. Tan distret estava amb llurs pensament que ni s'adonà de la presència de na Joana, que havia entrat a la sala, aquella confortable, estimada, entranyable sala de l'Arxiu Històric de la Universitat del Llevant de Mallorca.

- Avui m'has guanyat, bergant - digué l'al.lota.

Vint-i-quatre anys, ben plantada, cabells negres, ulls obscurs, netament mediterrània en el posat físic i espiritual, fermament arrelada a aquella terra que marcava fins i tot la seva personalitat, na Joana acudia un dia sí i l'altre també a l'Arxiu. Doctorada en Llengües Mortes, especialitzada en Català, mancada de vocació, acudia a la cita diària, no per pròpia convicció, ni per furgar en el propi passat, ni per saber ella d'on venia. No. Ella compareixia perquè era en Tòfol qui l'hi demanava.

En Tòfol... ai, en Tòfol! Quin al.lot aquell! Des que es doctorà en Història, especialitzant-se en Civilitzacions del segle XX, no pareixia tenir altre objectiu que investigar les pròpies fonts genealògiques. Bé... les pròpies i les de na Joana, que ell considerava les mateixes. A aquella dèria dedicava tot el temps que la seva tasca de professor li deixava, per bé que això li suposàs no saber res del món exterior, als seus trenta anys.

- Com si no arribàs més prest que tu gairebé cada dia - respongué l'home.

Efectivament, eren poque les vegades que na Joana se li anticipava.

- Per on li pegam avui, mestre?

- Saps que no m'agrada que em diguis mestre, i menys amb aquest to sarcàstic.

- Perdona, fillet. Que t'has aixecat malament?

- No, no és això. Estic una mica nerviós. Ja saps que d'unes setmanes ençà tenc el pressentiment de que estam a punt de descobrir quelcom important.

- Quante vegades t'ho he sentit dir, a això!

- Potser, però mai com ara havia estat tan convençut d'arribar al final del camí.

- Anem per feina, doncs. Què vols que investigui avui?

- Pots continuar amb l'hemeroteca. Per quin anys vas, ja?

- Em toca mirar el 1987.

- Quina barbaritat! Ja hem retrocedit més de tres-cents anys...

- Ja t'ho dic jo que això és perdre el temps. Mirau quina curolla. Com si no hi hagués res millor per fer.

- Joana, et promet que si a mitjan segle XX no hem trobat res, ho deixarem anar. Va. Comencem. Jo seguiré amb la videoteca.

Ambdós s'assegueren davant sengles pantalles i començaren a manipular els botons de comandament. En pocs minuts les dades i les imatges corresponents a l'època investigada començaren a comparèixer.

- Qualque novetat? - preguntà en Tòfol, mentre a la seva pantalla es podia veure com uns homes joves practicaven un esport força popular en aquell segle fascinant. Futbol se'n deia d'aquell joc.

- No, cap novetat. Els mateixos de sempre. "Última Hora", "El Día", "Diario de Mallorca", "Balears"...

- I aquells altres que surten de tant en tant?

- Bé, això són aparicions fins ara esporàdiques i que tampoc ens han ajudat gaire. Supòs que et refereixes al "Sóller" i al "Felanitx".

- Sí, a ells em referia. Segueix, segueix. No et cansis.

A les dues, com sempre, paralitzaren la seva labor de recerca per anar a dinar al menjador de la Universitat. Era un goig fer-ho, no tant per la qualitat del menjar com per l'esplèndida panoràmica que des d'allà es contemplava. A finals del segle XXIII, i d'això en podien estar ben orgullosos, la naturalesa havia recuperat bona part de la luxúria perduda a mans dels bàrbars de l'encisador segle XX.

Encara amb la mossegada a la boca, en Tòfol s'aixecà per tornar a l'Arxiu.

- Ni acabar de dinar podem! - li retregué na Joana.

- Dina tranquil·la, dona. Ja vendràs.

Efectivament, així ho va fer. Sols després d'haver pres el cafè, aquell beuratge que es sobreposava estoicament al pas del temps, va anar a reunir-se amb en Tòfol, per recomençar la tasca.

Quan na Joana entrà a la sala de l'Arxiu ja va intuir que quelcom de nou estava succeint. L'home, amb els ulls badats com a plats, un somriú histèric als llavis, les mans engegant botons frenèticament, havia perdut tota la compostura que li era habitual.

- Què hi ha Tòfol?

- Vina, vina! Mira això! -li cridà, més que li digué - He posat en marxa la teva pantalla, per guanyar temps, i mira quina línia m'ha sortit. "Premsa Forana de Mallorca". Això he trobat!

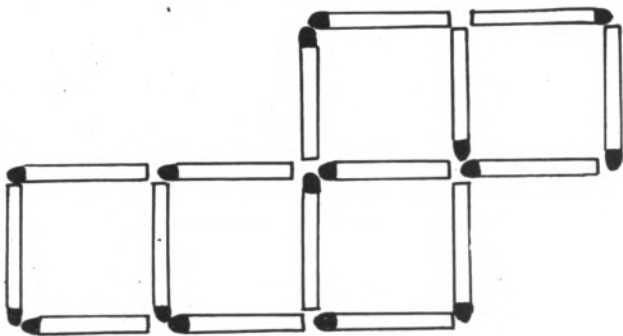
- Es interessant. Mai no ho havia vist. Saps de què es tracta?
- No molt bé. Seguim la línia. Mira, surt una relació de publicacions.
- N'hi ha moltes. Devers trenta, tu.
- Cerquem. Això és un assumpte nou. Estic segur que ens pot aportar dades insospitades. Mira tu que si...
- ..."Pòrtula", "Lucmajor de pinte en ample", "Es Saig", "Bellpuig". Aquesta és d'Artà, ja veus.
- Segueix, segueix.
- "Diari de Buja", "Flor de Card", "Cap Vermell", "Santa Bàrbara", "Sa Font"...
- Atura't, atura't! Torna arrera. Mira aquesta que es diu "Cap Vermell". Es d'aquí! "Capdepera-Cala Rajada".
- Tòfol, tenies raó. Es això! Es això!
- Seguim investigant, Joana. Vegem el sumari.
- "Portalet"... res! "Plaça des Sitjar"... mmm... res! "Esports"... res tampoc!

- A alguna secció d'aquestes hem de trobar alguna dada.
- Les hores anaven passant i l'entusiasme inicial esdevenia desencís. No trobaven allò que esperaven trobar. A en Tòfol i na Joana sols els mancava plorar. Després de tant de temps, de tantes hores de treball i ara, que pareixien tenir la solució dins les mans, veien com tot s'esllavissava com arena entre els dits.
- Un últim intent, Joana. Mirem aquesta secció. "Punt de cadeneta".
  - No em fa cara que ens digui res tampoc.
  - Mirem. Mmmm... "En Tòfol", "Na Joana", "Galamor"... Joana!!! Són ells!!! Són ells!!!
  - Sí Tòfol, són ells!!! Som nosaltres!!!

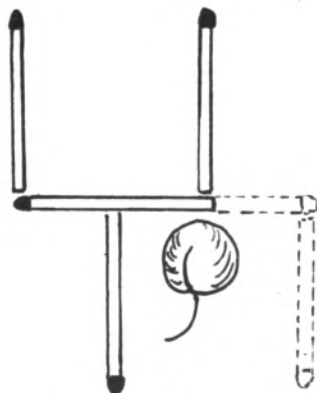
JA HI SOM TOTS
(Continuarà...)

Passatemps

Canviant de lloc dos llumins, s'han de deixar tan sols quatre caselles.

3.- Solució al problema dels llumins

SOLUCIONS DELS PASSATEMPS DEL MES PASSAT

1.- Seguirà tenguent 60 cavalls, perquè el fet de canviar el nom a les vaques no fa que es tornin cavalls.

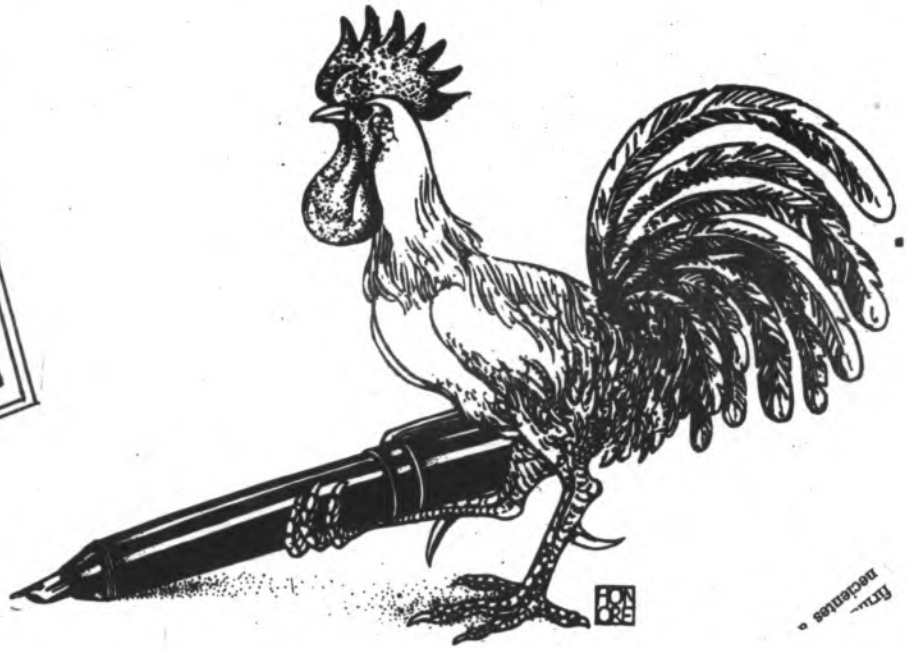
oooooooooooo

2.- Cada roda haurà fet 400 quilòmetres, ja que només una descansa i han descansat totes el mateix tros (100 quilòmetres)

oooooooooooo

4.- Solució a la sopa de lletres. Paraules relacionades amb el joc dels escacs.

Com fan la majoria de publicacions, també nosaltres volem comptar amb una secció en la que hi tenguin cabuda les opinions d'aquells ciutadans que per la seva relevància pública més se fan mereixedors de donar a conèixer els seus punts de vista. Pensam que aquesta experiència no podia tenir millor començament que mitjançant la col.laboració de la nostra primera autoritat, el batle Joan Pascual.

La revista "Cap Vermell" m'ha demanat que obri una nova sèrie d'articles que aniran sortint a partir d'aquest mes. Crec que com a batle de Capdepera, l'honor és meu per poder encetar aquesta secció.

El tema que he escollit per a aquest article no pot ser d'altre que el de tractar sobre el què és l'Ajuntament, intentar explicar el seu funcionament i si és possible ajudar a acostar l'administració pública al ciutadà d'aquest Municipi.

En primer lloc voldria transcriure el que diu l'article primer del títol preliminar del Reglament Orgànic Municipal: El municipi de Capdepera és una entitat bàsica de l'organització territorial de l'Estat i mitjà immediat de participació ciutadana en els assumptes públics, que institucionalitza i gestiona amb autonomia els interessos propis de la seva col.llectivitat.

Pens que moltes vegades es creu que l'Ajuntament és un òrgan de l'administració aïllat i que no té lligams amb el Poble. Jo diria que és tot el contrari i com molt bé expressa la Llei, és l'organització territorial més pròxima al ciutadà. De fet, l'exemple més clar el tenim en els mateixos membres de la Corporació i el Batle, que són veïnats del propi municipi. Nosaltres, en el cas de Capdepera, som persones conegudes per pràcticament tota la resta de conciutadans. I pens també que els polítics hem de seguir intentant aquest apropament i conseguir que qualsevol Ciutadà, quan vagi a la Casa Consistorial, es senti tan còmode com a ca seva. que després de tot ho és.

Com se sap, un Ajuntament democràtic té el seu origen en unes eleccions lliures. Els veïns voten els regidors que han de formar el Consistori, i els regidors elegeixen el Batle d'entre els caps de llista de les distintes candidatures.

Segons l'article dos de l'esmentat Reglament Orgànic Municipal: "El Govern i l'Administració Municipal corresponen a l'Ajuntament, integrat pel Batle i els Regidors".

Existeixen a l'Ajuntament de Capdepera tres òrgans de govern, l'Alcaldia, la Comissió de Govern i el Ple Municipal, cada un d'ells amb les competències que la Llei de Règim Local li confereix. Els acords de la Comissió de Govern i del Ple Municipal s'adopten per majoria i en cada cas s'aixeca acta dels esmentats acords pel Secretari de la Corporació. Endemés, per a l'estudi, informe i consulta dels temes que hagin d'esser sotmesos a la decisió del Ple Municipal, existeixen les comissions informatives, integrades proporcionalment per regidors de tots els grups. Amb la nova Llei de Règim Local es crea la Comissió Especial de Comptes, amb la missió de vetlar per la transparència de gestió del pressupost municipal.

Els Plens de l'Ajuntament són públics i es convoquen remetent l'ordre del dia amb quaranta-vuit hores d'anticipació als regidors i exposant també la convocatòria en els taulons d'anuncis de que disposa el propi Ajuntament.

Com he dit anteriorment, a cada una de les sessions, el Secretari de la Corporació aixeca acta de tots els acords i deliberacions, formant així el llibre d'actes, que és un instrument públic. Així mateix, cada un dels regidors rep còpia de cada una de les actes.

Sense entrar en detalls tècnics, que farien llarg i pesat aquest article, sí que intentaré diferenciar les competències dels distintes òrgans de poder que existeixen a l'Ajuntament.

Jo diria que el Ple Municipal és l'òrgan legislatiu de l'Ajuntament, i que la Comissió de Govern i el Batle tenen el poder executiu. Exposaré dos exemples. molt resumits, per dife-

renciar les competències que, lògicament, es sustenten en la Llei de Bases de Règim Local.

Exemple primer: El pressupost municipal d'ingressos i despeses és una peça fonamental per al desenvolupament del programa d'actuacions que tindrà l'Ajuntament durant tot l'any, i fins i tot posteriors. El Batle confecciona l'avantprojecte de pressuposts i una vegada estudiats i informats per la Comissió Municipal d'Hisenda i Especial de Comptes passa al Ple Municipal, el qual té la competència de la seva aprovació. La Comissió de Govern i el Batle impulsen i desenvolupen el pla d'actuació, igualment aproven les despeses i pagament que s'hagin de realitzar, sempre dins dels límits, dels pressuposts aprovats pel Ple Municipal.

Exemple segon: Les Normes Subsidiàries de Planejament de Capdepera foren aprovades el 14-3-86. Doncs bé, és competència del Ple Municipal marcar la filosofia urbanística del Municipi (delimitació de zones urbanes, urbanitzables, carreteres locals, zones verdes,

ordenances urbanístiques d'edificació, etc.) Per tant, correspon al Ple Municipal l'aprovació del planejament general i a la Comissió de Govern la concessió de les llicències d'obres, vigilant el compliment de les mateixes, endemés d'impulsar el desenrotllament que marquen les Normes Subsidiàries.

Per tot el que queda dit, es confirma que els Batle i els Regidors són responsables del bon o mal funcionament de l'Ajuntament, a ells correspon la tasca de treballar pel major benestar dels veïns, promoguent les iniciatives necessàries de cara a la consecució de tal fi. Objectiu difícil, pel qual és necessari l'esforç de tot el Consistori, però no en menor mesura el de tots els gabellins.

Pens que l'Ajuntament som tots i entre tots anirem millorant, sense defalliments, el nostre estimat Municipi de Capdepera.

JOAN PASCUAL AMOROS
BATLE DE CAPDEPERA

Al fil del comentari de "Cap Roig", amb micròfon inalàmbric i a peu de carrer, sobre excedents de producció i manca d'oci, escric aquest article intítulat:

CRISI?

QUINA CRISI?

PUTES DE CRISI!

Al món occidental l'economia funciona d'allò més bé, jamai una societat havia viscut una era d'abundància com la que gaudim a hores d'ara. Cap economia havia estat capaça de permetre un benestar material a tanta de població, dintre d'un espai tan gran i per un temps tan prolongat, com el que ens ofereix l'organització econòmica kapitalista.

L'esforç humà destinat a produir el necessari per viure minva dia a dia. La ciència i la tècnica fan possibles enginys mecànics que augmenten la productivitat al treballar per nosaltres; fins i tot hi ha fàbriques totalment robotitzades.

El sofriment humà demanca i l'esperança de viure més anys augmenta. Les xarxes socials de tota mena asseguren uns mínims assistencials per vellesa, malaltia, escolaritat, atur, etc., que són considerats com a conquestes inalienables que ajuden a la felicitat.

L'objectiu de l'economia de donar el màxim de benestar material al mínim preu es va complint i, paradoxalment, apareixen un seguit de problemes com l'atur, inflació, dèficits públics, desordre financer, etc., que provoquen crisis econòmiques.

El primer s'intentaren explicacions tècniques, més o menys sofisticades; però la manipulació de variables econòmiques pels governants no aconsegueix redreçar del tot la situació,

i així, quan arribam als tres milions d'aturats, el ministre de torn proclama triomfal l'èxit de l'exercici econòmic que acaba de finir.

Per bé que es manifesta en l'alteració dels equilibris econòmics, les causes del desconcert les hem d'anar a buscar a altres indrets.

Sembla que la part esquerra de l'escorça cerebral, que ens permet el pensament lògic i racional, està més evolucionada que la part dreta, encarregada de la imaginació, la intuïció, la sensibilitat, etc. Així tenim una ciència i una tecnologia molt desenvolupada i, per altra banda, una filosofia primitiva.

Aquesta mena d'esquizofrènia ens duu a explicacions de la realitat, que ha canviat, si més no, per l'aparició de la ciència, amb conceptes mentals periclitats. Basti observar que tot el que cal saber sobre política ho escriví Aristòtil en el segle III abans de l'època actual, i comparar el paradigma científic aristotèlic i els actuals.

Una altra pista ens la dona Keynes: "Les idees dels economistes i els filòsofs polítics, tant si són correctes com si estan errades, són més poderoses del que comunament es creu. En realitat, el món està governat per poc més que això. Els homes pràctics que es creuen completament exempts de qualsevol influència intel·lectual són, generalment, esclaus d'algun economista difunt. Els maniàtics de l'autoritat que senten veus en l'aire, destil·len el seu frenesí inspirats per algun mal escriptor acadèmic d'anys enrera. Estic segur que el poder dels interessos creats s'exagera molt comparat amb la intrusió gradual de les idees. No, per cert, de manera immediata, sinó després d'un interval; perquè en el camp de la filosofia econòmica i política no n'hi ha gaire que estiguin influïts per les noves teories quan passen dels vint-i-cinc o trenta anys d'edat, de manera que les idees que els funcionaris públics i polítics, i encara els agitadors, apliquen als coneixements actuals, no seran probablement les més noves".

La ciència és una condició necessària i no suficient per superar la societat actual. Una altra condició és el pas del temps i el reemplaçament generacional. Els qui nasqueren després de la primera explosió atòmica tenen un màxim de quaranta-tres anys (1). Els qui han crescut amb el paradigma ecològic i la revolució científico-tècnica són encara més joves. Les noves generacions estan en una altra sintonia mental més d'acord amb les noves realitats científiques i socials.

Abans, sobreviure en el planeta Terra era dur. Unes petites tribus elaboraren una filosofia de la subsistència. Els seus principis foren el sofriment, la crueltat, la venjança, i això ho deïficaren en Yavé. Aquesta filosofia fou posada per escrit entre els segles VI i II abans de l'era vulgar, i es tracta d'un seguit d'històries truculentes i cruels. És un manual de supervivència en el que s'ensenya a parir amb dolor, a guanyar el pa amb la suor del front, el nacionalisme... La força d'unes poques idees salvaren un poble insignificant enrevoltat d'enemics poderosos: egipcis, hitites, filisteus, els reis de Damasc, amonites, assiris, etc. I ens passaren el Testimoni a nosaltres. L'eficàcia del manual resta fora de tot dubte.

Però els temps són uns altres. La preocupació dels governants europeus no és alimentar a tres-cents milions de persones, sinó què fer amb els excedents agrícoles. La parafernàlia hospitalària permet el part sense dolor, i la robòtica permet produir sense suar.

La incapacitat per comprendre el que passa duu a incongruències tals com l'aparició d'excedents i d'aturats mancats de poder adquisitiu per comprar-los.

QUADRE ESTADÍSTIC

ANY	PIB	PIB %	PO	PO %
1970	2.576.160	--	12.126	--
1971	2.703.810	4'95	12.246	0'9
1972	2.923.900	8'13	12.442	1'6
1973	3.153.620	7'85	12.724	2'26
1974	3.333.960	5'71	12.819	0'74
1975	3.370.500	1'09	12.621	-1'54
1976	3.471.980	3'01	12.442	-1'41
1977	3.586.470	3'29	12.338	-0'83
1978	3.650.920	1'79	12.103	-1'9
1979	3.657.920	0'19	11.817	-2'3
1980	3.712.960	1'50	11.404	-3'49
1981	3.725.710	0'34	11.017	-3'33

Facem números. L'estadística es refereix a l'economia espanyola, i mostra, a la columna PIB, l'augment any a any, entre 1970 i 1981, valorat en pessetes constants de l'any 1970, de la producció. Entre les dues dates s'ha produït un increment valorat en 1.149.550 milions de pessetes, porcentualment un 44'6. La població ocupada, columna PO, entre els mateixos anys, disminuí en 1.109.000 persones. La interpretació és que a l'any 1981 es produïren més béns i serveis -un 44'6% més- que a l'any 1970, utilitzant menys obrers -un 9'14% menys-. Tot un èxit que la mentalitat bíblica convertí en un fracàs macroeconòmic i en desesperació per als aturats i familiars.

A més, per tal de perfeccionar l'organització productiva, s'han anat col·locant trapes pel camí. Benjamin Franklin, l'inventor del parallamps, no tingué altra ocurrència que dir "time is money". D'aleshores ençà el temps ha esdevingut escàs i amb les presses hem perdut, fins i tot, la capacitat de gaudir-lo.

Una altra trampa és la definició neoclàssica d'economia. El concepte de que les necessitats són il·limitades i els recursos escassos condueix al productivisme i a l'angúnia i ansietat provocades per la insatisfacció permanent. Tanmateix, aquesta definició només és vàlida en societats que han institucionalitzat el mercat oferta-demanda-preus.

O potser sigui qüestió psicològica. Com diu "Cap Roig", una tendència innata dels humans vers el massoquisme. Il·lucia sirer i fuster del Reial Madrid.

(1) Em sembla un bon any el de l'explosió atòmica per distingir dues èpoques generacionals, fins i tot per distingir dues èpoques històriques.

**TORNEM - HI
TORNA - HI**

EL CONCURS DE
"CAP VERMELL"

**TORNEM - HI
TORNA - HI**

VOS SALUDAM A L'HORA DE COMENÇAR,
DESITJANT-VOS SORT I QUALQUE COSETA MES...

AQUEST ESPAI ES ORIGINAL,

QUALSEVOL SEMBLANÇA AMB ALTRES CONCURSOS

ES PURA, PURÍSSIMA COINCIDENCIA.....

VOL ESTIMULAR LA PARTICIPACIO

ES AFERRADIS I MALINTENCIONAT,

I PROPICIAR LA DIVERSIO

DELS NOSTRES LECTORS.

Es tracta d'encertar 4 de les 5 proves que vos presentam. Heu d'enviar les respostes a "Cap Vermell", depositant la part de la fulla que es retalla a la nostra adreça, carrer d'Es Port, Nº 43, o entregant-la a qualsevol dels qui feim la revista. Entre els encertants es sortejaran importants premis. Per començar UNA SUBSCRIPCIÓ A "CAP VERMELL" PER UN ANY. Xaxi pirulo, no?

Ah! Esperarem respostes fins el dia 10 del mes de març. El guanyador es donarà a conèixer a través de la nostra publicació i els sortejos, evidentment, mai no es faran davant notari.

TORNEM - HI TORNA - HI, i "que nos quiten lo bailao"...

1.- Quin dia, amb gran exactitud, caigué, malauradament, la tribuna del camp de futbol?

TORNEM - HI TORNA - HI, i ja hi tornaràs.

2.- Vet aquí la fotografia de l'equip dels "Festosos" que participà en el torneig de les Festes del Carme 1987, i que tan bona classificació assolí. Qui són els dos subjectes que tenen la cara tapada?

TORNEM - HI TORNA - HI, bons premis, millors resultats.

3.- Qui és el col.laborador de "Cap Vermell" que tengué un afable canvi d'impressions amb un membre de la guàrdia civil, el 23 de gener?

TORNEM - HI TORNA - HI, el concurs és que importa.

4.- Quantes vegades utilitza la vocal "e" en Joan Rai a "La vetlleria" d'aquest número? (Error permès de + 3)

TORNEM - HI TORNA - HI, perquè corren nous concursos.

5.- Quantes vegades intervingué la Banda de Música durant la meravellosa i inigualable representació d'"El Rei Herodes"? (Ajuda: consulta arxiu videogràfic)

TORNEM - HI TORNA - HI, pels concursos ben fets.

oooo   oooo   oooo   oooo
oooo   oooo   oooo
oooo   oooo
oooo

Ja veis si ho és de fàcil. No sempre serà igual. Ara sols cal participar, cosa no obligatòria però si recomenable per al bon funcionament dels ronyons.

TORNEM - HI TORNA - HI
UN CONCURS ENCANTADOR PER A GENT ENCANTADORA

ALIORNA, qui hi va no torna

LA VETLLERIA

de Joan Rai

VI

- (L'escena, tal i com l'hem deixada al final del quadre anterior)
- MARIA - En Jordi i na Bàrbara vos han de dir una cosa.
(Maria es mira amdós. Jordi mira a Bàrbara interrogant. Bàrbara, vermella com una magrana, mira a terra)
- MARIA - Bé, amb so seu permís, vos ho diré jo. En Jordi i na Bàrbara estan promesos i s'han de casar.
- JOANA - (Innocent) Oh! I això ja ho sabem fa estona.
(Bàrbara, en sentir-la, alça el cap i els mira a tots, com demanant si el que ha dit na Joana Aina és ver)
- JOAN - Sí, Bàrbara, tots ho sabem, o al manco mos ho pensàvem.
- MARIA - Miquel, ves an es rebost i duu sa botella de mesclat que tenim preparada per ses matances. Això s'ha de brufar.
(Miquel surt a cercar la botella. Maria també surt)
- TOFOL - Ho dúieu molt amagat.
- JORDI - És que abans de fer-ho públic volíem estar ben segurs.
- TOMEU - Normal.
- MADONA - Però noltros ho sospitàvem. T'haviem vist arribar amb so camion molt sovint i...
- JOAN - I a més, per què no dir-ho? Quan parlàvem de tu, na Bàrbara tornava com una rosella dins el juny: tota vermella.
(Entra Miquel amb el mesclat i Maria que porta tassons. Reparteixen beguda. Tots alcen el tassó i feliciten)
- TOTS - Tot sigui enhorabona.
- JORDI - Gràcies.
- BARBARA - (Que s'ha aixecat i en Jordi li té una mà a la cintura) Gràcies.
(Tots beuen i segueixen la tasca. Jordi s'asseu entre na Bàrbara i na Margalida)
- TOFOL - I que no seria hora, l'amo en Miquel, de que mos féssiu una glosada?
- MIQUEL - Uep, bergant! Ses meves glosades són molt vitenques i... ja m'entens, aquí hi ha menudall...
- LLORENÇ - I que ho deis per mi, això?
- MIQUEL - Per tots es que encara duis sa llet pes morros.
- LLORENÇ - Jo, a sa llet, l'amo, la duc a un lloc més calent.
- MIQUEL - Idò alerta que no et torni brossat.
(Tots riuen)
- ANTONIA - I per què no feis un "mano a mano", a veure qui en treu més punta?
- LLORENÇ - Que hi estau dispost?
- MIQUEL - Jo, per satisfer n'Antonietta, faria qualsevol cosa.
- LLORENÇ - Idò envant. Començau vos, que sou l'amo.
- MIQUEL - Joan, posa-hi música de fons.
- JOAN - Ara mateix. Coent?
- MIQUEL - Com a prebe de cirereta.
(En Joan punteja sa guitarra. En Miquel diu la primera estrofa)
- MIQUEL - Si em donau sa confiança vos promet portar-me bé. Quan ell tallarà sa branca jo tendré fet es llenyer.
- LLORENÇ - Perquè cantau sa primera creis que em tombareu sa cresta, jo també se fer sa bresca i fer de gall de garbera.
- MIQUEL - De garbera o de parral, ets un gall sense esperons, i es meus són com a punxons per caponar bé es corral.
- LLORENÇ - M'heu dit que era menudall per sentir aquestes cançons, però jo duc s'amagatall ple d'unes altres raons.
- MIQUEL - Ets encara molt tendral per dur-les tan amagades, voldria veure pesades ses que duc dins es camal.
- LLORENÇ - Madona, treis sa romana per pesar tantes raons. Per pesar-les com Déu mana mos hem de treure es calçons.
- MIQUEL - T'ha sortit sa codolada, però què me dius d'aquesta? Et fotrè per sa finestra si dius altra pardalada.
- LLORENÇ - Idò acabem ja sa festa que des d'un principi sé que sa que jo pugui fer vos ja fa temps que l'heu feta.
(Tots riuen i fan mamballetes)
- JOANA - I jo que em pensava que avui duia sa bruta es teu homo.
- MARIA - En dir animalades ja està bé.
- JOANA - Ben bé, idò. Es meu, que al cel sia, només estava a pler quan les feia a ses animalades.

- ANTONIA - Madò Joana Aina, que vos ha agradat sa codolada?
- JOANA - Molt. En es meu temps eren molt més verinoses, emperò. Grataven més endins.
- JOAN - O pentura éreu vos que teníeu ses pessigolles més a flor de pell.
- JOANA - No, fillet. Jo, de pessigolles, no n'he tengudes mai. Però se posaven molt amb sos capellans i no m'ha agradat mai que se trastoquin ses coses sagrades.
- JOAN - Idò escoltau aquesta:
De frares i capellans
s'haurien de fer cremades,
que fan jocs an ets infants
per tenir bo amb ses mares.
- TOFOL - I ara aquesta altra:
Es ciri fet un fester
duu es vicari de Sencelles
perquè diu que ses famelles
sempre li tenen encès.
- TOMEU - I aquesta també:
Per aquest pecat, me sents?
les hi diu sempre es vicari,
vull que passis el rosari
amb dues bolles que tenc.
- JOANA - Bruts, brutots, més que brutots.
(Hi ha rialles a rompre)
- MADONA - I que no s'ha fet molt tard, ja?
- ANTONIA - Encara no han fet sa senya.
- TOFOL - Però a l'instant la faran.
- MADONA - Au idò, Tomeu, afanya't, que no me'n vull anar a jeure a les fosques.
- TOMEU - Bon re-mil-punyetes, encendrem s'espelma.
- MADONA - No vaig d'espelmes. Llavonces dins es quarto hi queda una pudor de cera cremada que mareja, Venga, aplega.
- JOAN - Hem de cantar sa darrera, encara. Anit hem cantat poc i llavors a ca madò Beona mos duran sa davantera.
- ANTONIA - A ca madò Beona saps que en saben. Hi ha sa floreta de cantadors. I noltros som pocs.
- TOFOL - Val més pocs i ben avenguts.
- MADONA - Són bons allà, eh? No folem faves! Una nit que hi anàrem desfressats, allò pareixia sa Capella Mallorquina. No són bromes.
- JOAN - I ara que voleu dir que mos guanyen?
- MADONA - I de bon tros.
- JOAN - L'amo en Miquel, i que n'hem de ballar una?
- MIQUEL - A n'aquestes hores ja acab es menuts.
- JOAN - Venga, que demà plourà i descansareu.
- JOANA - No està de saba, no ha pogut escoltar sa Pirenaica...
- MIQUEL - Tranquila, Joana Aina, que encara l'escoltaré.
- JOANA - M'engana, a les fosques.
- MIQUEL - Sa punyetera té raó.
- JOANA - Quina l'ha dita ara?
- JOAN - Que enxufarà a sa foganya.
- JOANA - O també va amb carbó aquest trasto?
- JOAN - Du "gasógeno" incorporat.
- JOANA - Ah...! No sé que serà del món, de cada dia surten coses noves.
- TOFOL - Ara ja n'ha sortit una de ràdio que només ho sents sinó que també ho veus.
- MADONA - Així si que no en farem ni brot.
- JOANA - Que no la duguin per ací a n'aquesta. Mos farà tornar boiets.
- JOAN - Podreu veure coses que no heu vist mai.
- JOANA - Massa n'he vistes de coses. Gens de gola en tenc de veure'n més.
- JOAN - Com quan anam a n'es cine.
- JOANA - Ai! Déu me n'alliberi d'estar tota sa nit mans fentes, a les fosques i mirant sa gent com corr. No. He de fer dues cofes de sis cada dia, jo.
- MIQUEL - Li fots mitja volta més i et retrà.
- JOANA - Sempre la tens a punt, eh?
- LLORENÇ - Bé, que en ballau una o no?
- MIQUEL - No, no, no estic per balls ara.
- LLORENÇ - Idò, Joan, toca'n una i la ballaré jo amb na Joana Aina.
- JOANA - Amb mi? M'engana. Balla amb n'Antònia.
- LLORENÇ - N'Antònia no bota tan falaguera com vos. Venga, deixau sa feina.
(En Llorenç fa aixecar na Joana Aina. Els dos ballen una jota)
- TOMEU - Encara és vitenca na Joana Aina!
- MIQUEL - Rellamps, sí! I l'haguessis vista quan tenia vint anys. Tot lo que tenia de bleida ho tenia de falaguera.
(Els balladors acaben esgotats)

---

esports

Què puc dir aquest mes que no hagi dit darrerament? Poca cosa, tota vegada que els aconeximents es succeeixen mes rera mes, sense grans novetats. De fet, la mala ratxa per la que travessa l'equip de Tercera Divisió de l'Escolar també ha deixat de constituir res de l'altre món. Un partit si i l'altre també, es van perdre punts i qui més qui manco ja comença a fer-se a la idea de retornar a categoria Preferent.

No són pocs els qui estan per aquesta tasca, creguent possiblement que això és el millor que pot passar al Club. A Preferent pentura es podria jugar sols amb els al.lots del poble, amb un entrenador també del poble, sense massa maldecaps, lluitant inclús pels llocs capdavanters de la classificació. Això, fins i tot, podria suposar una major presència d'aficionats en el camp. Entre una cosa i l'altra, es diu que s'evitarien tants de problemes econòmics com els que suposa jugar a Tercera.

Es evident que, des del meu observatori, crec intuir un cert entreguisme, una manca d'interès, un deixar fer. Començant pels directius i acabant als jugadors, sense oblidar els aficionats. Això, es digui el que es digui, fa olor de descens.

Quines són les causes de la situació actuals és quelcom que es presta a distintes interpretacions, però jo no em puc sostreure a la idea, potser perquè això és el més fàcil, de que els fitxatges de principis de temporada no han donat els fruits esperats. I no és que ho higuí solament jo, sinó que el temps i els aconeximents estan demostrant que s'havien d'haver fitxat tres jugadors veterans i amb experiència dins la Tercera Divisió, que garantissin que els partits no es perdrien en qüestió de minuts, després d'haver-se aguantat bé.

N'hi haurà que argumentaran, amb molta de raó, que aquests jugadors a que em referesc haurien suposat un esforç encara major per a la ja prou malmesa economia de l'Escolar. Hi estic d'acord, però també crec que un municipi turístic com el de Capdepera s'hauria de poder permetre un equip a Tercera, quan així passa a Alcúdia, Andraitx, Calvià, i no en parlem ja de Cala Millor, amb un equip a Segona B. Com s'ho fan aquests pobles?

En el fons, l'Escolar està i estarà a l'altura de l'afició, de la gent. Si aquesta passa d'ajudar al Club, possiblement l'any que ve estarem a Preferent. I ja me direu, si la Tercera d'enguany ja fa gust de regional, baixar de categoria pot fer que l'espectacle sigui llamentable.

Voldria que quedàs clar que, al marge dels resultats esportius concrets, pens que el Club està en mans d'una directiva molt millor que la d'anys passats. Pens que hi ha seriositat, que es té el cap damunt el coll i que es du a terme una tasca realista. No oblidem que gràcies a la directiva actual tenim futbol a Capdepera i gràcies a ells és possible que els nins i joves del poble puguin practicar l'esport. Tot això que els hem d'agrair. Que les coses surtin bé o malament en l'aspecte deportiu és relatiu, l'important és treballar de manera desinteressada per l'Escolar sense hipotecar el futur de l'entitat.

Creo que la fita més important del més de gener l'ha constituïda la primera plaça de la classificació, assolida per l'equip de bàsquet local, que entrena en Xisco Campins. Ara, una vegada campions de grup, vendran els partits de les eliminatòries d'ascens, però això ja és anecdòtic. El mèrit ja no els ho lleva ningú. El planter de jugadors que han fet possible aquest èxit són: Toni Muñoz, Juan Francisco Muñoz, Tomeu Alvarez, Joan Flaquer, Antonio Macarro, Joan Antoni Carrió, Pau Porcel, Joan Ramon Esteve, Tolo Alzina i Angel Gancedo.

Dins l'apartat de futbol-sala, el Costa de Capdepera pareix haver-se estabilitzat a la zona d'enmig de la classificació. No dubt que la segona volta encara resultarà més favorable per a l'equip local i el nombrós públic que compareix a S'Auba a veure els partits, ja que per aquí han de passar la majoria d'equips on es va puntuar en les sortides. El Costa de Capdepera, amb un poc de sort, podria quedar entre els sis o set primers, i si fos així i pujassin de categoria els set primers, com l'any passat, la pròxima temporada es podrien veure equips de més categoria, amb un nivell de joc molt millor. Tenc entès, també, que es té la intenció, en un futur immediat, de començar a promocionar aquesta modalitat entre els més joves, que poguessin participar en les competicions establertes per a les categories inferiors. Tot depèn de les subvencions amb que es compti.

Qui pareix haver-se desinflat una mica és la Penya Bar Nou, el flamant campió d'hivern, i que darrerament ha perdut tres partits davallant al segon lloc de la classificació en el torneig comarcal. Esper que ben aviat es referan.

Res més per ara. El mes que ve seguiré contant coses.

GABRIEL TORRES